

PLAN FØR ET TRYGT OG GØDT SKØLEMILJØ

VED ØYGARD UNGDOMSSKOLE

August 2019

FORORD

TRYGGHET – TRIVSEL – LÆRING er visjonen til Øygard ungdomsskole.

Den viktigste jobben til alle de som jobber på Øygard skole er å passe på at alle elevene har det trygt og godt.

Vårt mål i arbeidet for å fremme trivsel og bekjempe mobbing er:

- Å bygge opp et godt og trygt læringsmiljø på hele skolen.
- Å følge nøye med på det som skjer på skolen for å avdekke mobbing/trakassering.
- Å løse mobbesaker raskt.
- Å ha kontinuitet i arbeidet for å fremme trivsel og motvirke mobbing.

Vi ønsker å engasjere og involvere alle elever, foresatte og ansatte i dette arbeidet.

Opplæringsloven kapittel 9A handler om elevenes læringsmiljø. I § 9A-2 står det:

«...alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjer helse, trivsel og læring».

Derfor stiller vi oss bak Elevundersøkelsens definisjon av mobbing:

«...gjentatt negativ eller «ondsinn» atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing.»

Planen bygger på fire prinsipper:

- Trivsel og forebygging
- Avdekking av mobbing
- Problemløsning av mobbesaker
- Kontinuitet i arbeidet

Vi har brukt boka Zero, SAFs program mot mobbing. Lærerveiledning. Boka finnes elektronisk på nettstedene: <http://lom.ls.no>, www.statped.no, www.his.no/saf og www.spespedtorget.no .

Utdanningsdirektoratets veileder for ansatte og ledere i grunnskolen i arbeidet mot mobbing:

<http://www.udir.no/Laringsmiljo/Arbeid-mot-mobbing/Manifest-mot-mobbing-2011-20141/Arbeid-mot-mobbing---rettleiar/>

Udir-3-2017: Skolemiljø:

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/>

Vi ønsker en ungdomsskole der alle opplever seg akseptert, inkludert og trygg.

Øygard ungdomsskole august 2019

Espen Nielsen
rektor

1.0. Forebygging av mobbing

Mål: Alle elever skal oppleve et godt og trygt læringsmiljø

Mål	Tiltak	Tid	Målgruppe	Ansvarlig
Etablere felles forståelse og reaksjoner i forhold til regler og normer ved Øygard ungdomsskole	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomgang av ordensreglement, «Plan for et trygt og godt skolemiljø» og Opplæringslova kapittel 9A Elevenes skolemiljø 	Ved skolestart	Alle ansatte ved skolen	Rektor/sosialrådgiver
Lærer er en tydelig voksen som eleven skal ha tillit til. Alle voksne på skolen skaper trygge arenaer i skolebygget og uteområdet.	<ul style="list-style-type: none"> De voksne viser tydelig hvor grensene går i forhold hvordan vi oppfører oss mot hverandre på skolen. Nulltoleranse for mobbing. De voksne er lydhøre overfor elevene og viser dem respekt. Trivsel og mobbing er tema på elevsamtaler både høst og vår. Utviklings-samtaler to ganger i året, der mobbing er et tema. God inspeksjon i friminuttene – de voksne er synlige for eleven, er tydelig og tilstede og snakker med elevene Midttimeaktiviteter Elevvaktsystem 	Hele året	Elevene	Alle voksne på skolen Kontaktlærere Kontaktlærer Alle ansatte Kontaktlærer Alle voksne på skolen Elevvakter Miljøpersonell/ elevråd Elever/kontaktlærere
Klasse/ gruppestart Lærer møter klassen/gruppen på en måte som signaliserer trygg ledelse og ivaretagelse som basis	<ul style="list-style-type: none"> Lærer erobrer klassen Lærer hilser på hver enkelt elev Navnekort 	Skole-start	Elevene	Kontaktlærere/ lærerne på trinnet

<p>for gjensidig tillit. Lærer er godt forberedt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Lærer har en kort presentasjon av seg selv ● Individuelle arbeidsoppgaver/individuell aktivitet ● Lærer bruker anledningen til å skape trygghet og tillit ● Lærer styrer avslutningen ● Lærer gir anerkjennelse 			
<p>Lærer utøver tydelig ledelse på en slik måte at klassen/gruppen oppleves som et trygt sted å være.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Klasseregler – faste grenser mot uakseptabel adferd. ● Jevnlige klassesamtaler om trivsel minst en gang pr. måned. ● Lærerne er positive modeller og viser engasjement. ● Elevene får ansvar, ikke bare plikter. ● Elevene får varierte arbeidsoppgaver ● Lærerne er innforstått med å fremme og forsterke elevene sine positive egenskaper. ● Lærer prøver å løse problemer på en løsningsorientert måte. ● Gode fellesopplevelser som turer og konserter. ● Gjennomføre trivselstiltak. For eksempel: Julefrokost, turneringer, småturer, gjerne i samarbeid med klassekontaktene ● Midttimeaktiviteter 	<p>Hele året</p>	<p>Elevene</p>	<p>Kontaktlærere Samarbeid på trinn</p> <p>Kontaktlærer</p> <p>Alle ansatte</p>

Etablere et godt samarbeid i overgangen mellom barne- og ungdomsskole i forhold til klassesammensetting	<ul style="list-style-type: none"> Eget opplegg 	Våren før skolestart og ved oppstart i august	Elever Foreldre Alle involverte kontaktlærere	Sosialrådgiver/ avd.leder i samarbeid med spes.ped koordinatør og avd.leder barneskole Kontaktlærere 8. trinn
God informasjon til alle om Opplæringslova kapittel 9A og skolens handlingsplan for trivsel og godt miljø.	Informasjon om skolens plan for et trygt og godt skolemiljø, og lovverket på skolens hjemmeside og på foreldremøter	På foreldremøter	Elever/ foresatte/ ansatte	Sosialrådgiver/ rektor
Øke den sosiale kompetansen blant elevene.	<ul style="list-style-type: none"> aktivt bruke LINK i klassenstime LINK-grupper Elevsamtaler/ klasse møter Samtalegrupper etter behov 	8.trinn 8.trinn vår og 9. trinn høst Ellers etter behov	Alle kan søke	Ledelsen LINK-trenere Kontaktlærere Sosialrådgiver Miljøpersonell Helsesøster
Fremme kunnskap om psykisk helse	<ul style="list-style-type: none"> aktivt bruke LINK i klassenstime Prosjekt Psykisk Helse i skolen på 9. og 10. trinn. 	hele året høst/ vinter	Alle elever	Kontaktlærer/ sosialrådgiver Avdelingsledere for hvert trinn i samarbeid med helsesøster og sosialrådgiver.
Relasjon hjem/skole Relasjonen mellom lærer og den enkelte elevs foresatte preges av respekt, tillit og samarbeidsvilje. Personalet og foreldre har et åpent og vennlig forhold med tanke på elevens faglige og sosiale utvikling. Vi tar foreldre og foresatte på alvor.	<ul style="list-style-type: none"> Beskjeder på læringsplaner Umiddelbar kontakt ved særtilfelle. Åpen og stående invitasjon til å ta kontakt etter ønske. Årlige foreldremøter, der trivsel og mobbing er et tema Halvårlige utviklingssamtaler, der trivsel, klassesmiljø og mobbing skal være tema. Miljøtiltak/ sammenkomster Oppdatert hjemmeside Aktivt FAU Foreldreundersøkelse 	Hele året Hele året Høst/ vår Gjennom året	Foresatte og elever. Alle ansatte ved skolen.	Kontaktlærere i samarbeid med faglærere Skolens ledelse Sosialrådgiver Kontaktlærer

2.0. Avdekking av mobbing og trakassering

Mål: Mobbing og trakassering som foregår i og ved skolen blir avdekket, og mobbing /trakassering som blir meldt til skolen blir undersøkt og tatt på alvor.

Mål	Tiltak	Tid	Målgruppe	Ansvarlig
<p>Årlig trivselsundersøkelse, der mobbing og trakassering også er tema. Med en slik undersøkelse ønsker skolen å avdekke mobbing blant elevene.</p> <p>Hvis skolen får klarsignal fra fagstab brukes undersøkelsen "spekter" fra læringsmiljøsenderet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • For at undersøkelsen skal bli så informativ som mulig, er det viktig at den er konkret og detaljert. • Undersøkelsen skal også prøve å avdekke mobbing og trakassering på mobiltelefon og sosiale medier. • Undersøkelsen skal også avdekke mobbing og trakassering fra lærer. • Undersøkelsen skal også prøve å avdekke seksuell trakassering • Den nasjonale elevundersøkelsen på høsten handler også om skolens psykososiale miljø. 	<p>Høst (etter høstferien)</p> <p>Tidlig på våren</p>	<p>Alle elevene</p>	<p>Sosialrådgiver i samarbeid med rektor og kontaktlærere</p> <p>Skolens ledelse</p>
Vaktsystem	<p>Lærervakten skal gå vakt en og en, og de skal være oppmerksom på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ensomme elever • Ansamling av elever • Registrere kroppsspråk • Notere det de ser/hører angående nedsettende omtale/tiltale om/med andre medelever og gi informasjon videre til kontaktlærer. • Gripe inn og stoppe uønskede hendelser 	Hele året		Alle ansatte

	<ul style="list-style-type: none"> • Bortvise folk som ikke hører til/har ærend på skolen. <p>Elevvaktene skal være oppmerksomme på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ansamling av elever • Registrere kroppsspråk • Notere det de ser/hører nedsettende omtale/tiltale om/med andre medelever • Elevvaktene må passe på at de ikke ”utnytter situasjonen” til å plage andre. • Gi beskjed til lærervakt hvis de ser uønskede hendelser, eller folk som ikke hører til på skolen. 			Elevvakter som koordineres av kontaktlærer
--	---	--	--	--

3.1. Problemløsning av mobbesaker

Mål: Skolen tar ansvar og initiativ for å stoppe mobbing/trakassering. Dette gjøres på måter som i neste omgang forebygger mobbing/trakassering ved skolen.

Skolen sin fellesstrategi skal sikre at elever, foresatte eller ansatte som tar opp en mobbesak, vet at den blir seriøst behandlet etter retningslinjer en er blitt enige om. Vi gjør oppmerksom på at sakene er forskjellige og at vi derfor ikke alltid følger samme rekkefølge under problemløsningen.

Ansatte som står overfor en mobbesak, skal gi beskjed til rektor. **Alle ansatte har en aktivitetsplikt hvis de oppdager hendelser som gjelder elevenes psykososiale miljø.** Skolen har en plikt til å følge med, til å gripe inn i akutte situasjoner, til å varsle all mistanke og kjennskap, til å undersøke all mistanke og kjennskap, plikt til å sette inn tiltak når eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø (§9A-4).

Vi forsøker å løse sakene på lavest mulig nivå. Avdelingsleder og rektor skal raskt informeres.

Foreldre kan også be om at skolen ser nærmere på en situasjon, vurdere og sette inn nødvendige tiltak. Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. Eleven eller foresatte kan melde saken til Fylkesmannen etter at saken er tatt opp med rektor, og det etter fem virkedager ikke er gjort noe i saken.

Forenklet mal for å løse mobbesaker

- Undersøkelse og observasjon for å skaffe informasjon. Start dokumentasjonen.
- Samtaler med den som er blitt plaget for å skaffe informasjon og gi støtte. Husk at den som er blitt mobbet, som regel underdriver.
- Samtale med foreldrene til den som er plaget.

- Samtale med den som mobber. Selv om det er flere som mobber, må vi snakke med én om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at mobbingen er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Vi inviterer så til samarbeid for å få slutt på mobbingen, gjør avtaler om hva som skal skje, og setter opp en ny samtale.
- Samtale med mobbernes foreldre hver for seg. Ikke la foreldrene selv ordne opp i elevgruppa.
- Sett inn sanksjoner overfor mobberen dersom det er nødvendig. Eksempler på sanksjoner kan være egne friminutt, følge til og fra skolen, klassebytte.
- Oppfølging. Mobbesituasjonen følges inntil den opphører helt. Alle skal kunne gå på skolen sammen og oppleve sosial tilhørighet og trygghet. Etter en tid kan det være gunstig å ha en samtale mellom den som ble plaget og mobberen/mobberne. Ikke gjør dette for tidlig! Ikke gjør dette i alle tilfeller! Husk at det kan ta tid å komme over alvorlige krenkelser.
- Søk råd og hjelp om nødvendig. Bruk tilgjengelige ekspertise: ressursteamet på skolen, helsesøster, barnevern, politi, Altona ressurscenter, PPT, SAF, Familieenheten, SLT
- Den skriftlige planen skal inneholde:
  - a) Hendelsesforløp
  - b) Hvilke problem tiltakene skal løse
  - c) Hvilke tiltak skolen har planlagt
  - d) Når tiltakene skal gjennomføres
  - e) Hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene
  - f) Når tiltakene skal evalueres

3.2. Problemløsning ved konflikt, mobbing og trakassering

Målsetting	Tiltak	Tid	Målgruppe	Ansvarlig
Problemet søkes løst på lavest mulig nivå	Elev og skolens ansatte ordner opp i situasjonen der det skjer (aktivitetsplikten)	Straks	Aktuelle elever	Den voksne som oppdager uønsket hendelse må først gripe inn og deretter kontakte aktuell kontaktlærer eller sosialrådgiver/ miljøpersonell/ avdelingsleder
1. Nivå	Kontaktlærer/faglærer/miljøpersonell kontakter kontaktlærer til de involverte elevene	Straks	Aktuelle elever	Aktuelle kontaktlærere, faglærer eller andre ansatte som oppdager hendelser som handler om elevenes psykososiale miljø.
	Kontaktlærer har samtale med de involverte elevene og tiltak iverksettes. Avdelingsleder/ rektor kontaktes og legger aktivitetspliktskjema inn i 360. Kontaktlærer fyller ut skjemaet. Kopi deles med rektor, avdelingsleder og sosialrådgiver.	Straks	Elever	Kontaktlærer Avdelingsleder/ rektor og kontaktlærer

	Jmf. dokumentasjonsplikt			
2. Nivå	Drøftes på trinn og tiltak iverksettes	Så fort som mulig	Elever	Aktuelle kontaktlærere faglærere miljøpersonell
	Impliserte foreldre informeres på telefon og/eller innkalles til møte. Informasjon til rektor, avdelingsleder og sosialrådgiver. Jmf. dokumentasjonsplikt	Så fort som mulig	Foreldre	Kontaktlærer sosialrådgiver/ trinnleder/ rektor
3. Nivå	Saken meldes til ressursteam. Tiltak iverksettes. Informasjon hjem, i samarbeid med rektor. Jmf. dokumentasjonsplikt		Foreldre/elever	Rektor/ avdelingsleder/ sosialrådgiver kontaktlærer
4. Nivå	Eksterne samarbeidspartnere kobles inn (Altona, PPT, Familieenheten, konfliktråd/politi, Barnevern, SLT). Jmf. dokumentasjonsplikt		Ressursteam	Rektor avdelingsleder sosialrådgiver

4.1. Kontinuitet og ansvar

For å sikre kontinuerlige arbeid med å forebygge og avdekke mobbing, følges skolens årshjul med faste tiltak i løpet av skoleåret:

Årshjul for å fremme trivsel og forebygge mobbing:

Tiltak	Tid	Målgruppe	Ansvar
Fokus på klasseledelse og systematisk arbeid relatert til det psykososiale miljøet	Hele året	Alle elevene	Alle ansatte, men kontaktlærere har et særlig ansvar for elever i egen klasse. Skal drøftes jevnlig på trinn, minst en gang i måneden.
Interne trivselsundersøkelse, der mobbing og trakassering forsøkes avdekket.	Uke 42-44	Alle elever skal delta	Kontaktlærere/rektor/ sosialrådgiver
Vakt- og tilsynsordning	Info v/skole-start Gjennomføres hele året	Alle elevene	Skolens ledelse v/ avdelingsleder og kontaktlærer/-e
Klasseregler	Innen uke 35		Kontaktlærer/-e
Gjennomgang av ordensregler	Innen uke 37		Kontaktlærer/-e
Elevsamtaler i forkant av utviklingssamtalen	Høst og vår		Kontaktlærer

Opplæringslova kapittel 9A og «Plan for et trygt og godt skolemiljø» legges fram for SU	Høst	SU	Rektor
FAU-møte hvor mobbing/trakassering er et av temaene	Høst	FAU	Rektor/avdelingsleder
Foreldremøter for alle trinn	Høst	Foreldrene	Ledelsen Sosialrådgiver Kontaktlærer
Gjennomgang av Opplæringslova kapittel 9A og «Plan for et trygt og godt skolemiljø» i personalet.	Ved skolestart	Alle ansatte	Rektor/sosialrådgiver
God skolestart Trygg skolevei Klassetur 8.trinn Informasjon om trivsel og forebygging av mobbing fra sosialrådgiver/miljøarbeider/helsesøster	August/ september	Elevene på 8. trinn	Ledelsen Kontaktlærer Sosialrådgiver/miljøpersonell/ helsesøster
Aktivitetsskveld alle trinn	I løpet av året		Avdelingsledere i samarbeid med lærerne på trinnene.
Prosjekt psykisk helse 9. og 10. trinn	Oktober- januar		Avdelingsleder og trinn
LINK på 8.trinn	hele året		kontaktlærere/ sosialrådgiver
Forestilling	november		Skolens ledelse/involverte lærere
Juleverksted	Desember		Avdelingsleder
Den kulturelle skolesekken	Gjennom året		Ledelsen og skolens DKS-kontakt
Turneringer og aktiviteter i midttimen	Gjennom året		Faglærere og miljøpersonell
Skitur 10.trinn	Mars		Avdelingsleder/skolens ledelse
Overnattingstur 9. trinn	Mai/juni		Kontaktlærere/kroppsvingslærer
Tur til Kongeparken 8.trinn	Mai/juni		Avdelingsleder
Avslutningsarrangement 10.trinn	Siste skoledag	Elever i 10. klasse	Skolens ledelse Avdelingsleder/kontaktlærer
Klasseturer og aktivitetsdager	På slutten av skoleåret		Kontaktlærer/lærere på trinnet

4.2. Årlig gjennomgang og revisjon av planen

For å gjøre planen til et aktivt verktøy i organisasjonen, vil det være nødvendig med en årlig gjennomgang av planen for å vurdere om planen fungerer tilfredsstillende eller om det er nødvendig med revisjon.

- a) Tidspunkt for årlig gjennomgang av planen: Høst

- b) Ansvarlig for at årlig gjennomgang/revisjon av planen blir gjort: Rektor og sosialrådgiver på våren.

Sjekkliste for det psykososiale miljøet

Opplæringsloven kapittel 9A:

Tema/mål for skoleåret		Frist	Sign
Rutiner for ansatte	Ledelsen har gjennomgått skolens plan for et trygt og godt skolemiljø.	August	
	Alle ansatte har fått planen utdelt/vet hvor den ligger på nett eller Google		
	Alle ansatte har fått ny opplæring i kapittel 9A ved skolestart og alle kan prosedyrene som følges.		
	Det er utarbeidet en felles forståelse av hva som er krenkende atferd og mobbing på skolen. Elevene er inkludert i prosessen.		
	Alle ansatte har blitt orientert om rundskriv: Udir-3-2017: Skolemiljø: https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017/		
Handlingsplan for trivsel og mot mobbing og trakassering	Skolen har en handlingsplan for det psykososiale miljøet.	juni	
	Planen innehar beskrivelse av konkrete mål, handlinger og tiltak		
	Planen har oversikt over tidsrom og ansvar for gjennomføring.		
	Planen har tidsangivelse for evaluering.		
	Planen sier når og hvordan tiltakene skal behandles i skolens ulike fora for medvirkning.		
	Planen sier hvordan arbeidet skal dokumenteres.		
Forebyggende arbeid på flere arenaer	Ledelsen og ansatte har lagt planer for hvordan elever og foresatte skal involveres i arbeidet med skolemiljøet, blant annet skal planer for skolemiljøet behandles i både elevråd, FAU, skolemiljøutvalg og SU.	Juni/august	
	Det er laget konkrete planer for arbeidet mot krenkelser og mobbing i alle klasser	Før 1. september	
	Trinn har planlagt hvordan skolens arbeid mot mobbing og krenkelser skal drøftes på høstens foreldremøte og i alle klasser	Før foreldremøte om høsten På alle trinn	
	Ledelsen har planlagt det skoleomfattende forebyggende arbeidet for trivsel og mot mobbing og krenkelser for hele skoleåret	Juni	
	Alle elever har fått opplæring i sine rettigheter og plikter. Innholdet i kapittel 9A, hvor de kan finne	August/september	

	mer informasjon, hvordan de skal gå fram om de selv eller andre blir krenket eller mobbet. Se: http://www.barneombudet.no/skolemiljo/		
Rutiner i enkeltsaker	Ledelsen har gjennomgått og eventuelt revidert skolens plan for arbeid med enkeltsaker etter opplæringslovens kapittel 9A (Plan for et trygt og godt skolemiljø)	Gjennom hele året	
	Skolen følger aktivitetsplikten og dokumentasjonsplikten i alle saker som berører Opplæringslova kapittel 9A.		